

núm. 11 abril 10

“**Gaudeix dels plaers del present sense danyar els del futur**”
Séneca (4 a.C.-65 d.C.)

Sostenibilitat i disseny

Èxit de crítica i públic del 1er Congrés Internacional de Disseny i Innovació de Catalunya

El dijous 18 i el divendres 19 de març es va dur a terme el 1r Congrés Internacional de Disseny i Innovació de Catalunya que va reunir a Sabadell a 124 ponents procedents de 14 països.

Durant dos dies es va evidenciar la capacitat transformadora del disseny, especialment en èpoques de crisi, en tractar-se del nucli capaç d'integrar avenços científics i tecnològics en productes i serveis que permeten millorar la qualitat de vida. Tal com va indicar el president de la Fundació per l'ESDi (FUNDIT), el Sr Josep Bombardó, *“el disseny s'ha convertit en un factor estratègic, sense el qual la construcció del futur sembla inabastable”*.

Les 60 ponències i les 7 conferències plenàries es van contextualitzar en una societat altament competitiva, especialment en països on l'oferta supera la demanda, i on el nivell de la renda per càpita obliga que la competitivitat no sigui únicament qüestió de preu. La clau per a aquestes economies resideix en la seducció dels productes i la riquesa del seu contingut o valor aportat. Es tracta de societats les organitzacions de les quals afronten els reptes de la competitivitat, i són conscients que, només assolint l'èxit podran créixer, prolongar la seva existència, generar ocupació, afrontar problemes complexos, i convertir-se en marques de referència. Aquests reptes exigeixen la recerca de l'excel·lència en les activitats pròpies, i el no ignorar les fortaleces i debilitats dels seus competidors. És en aquest context on s'ha fet evident l'enorme potencialitat del disseny, per poder avançar en una economia més competitiva i més robusta, una nova economia que, en paraules del dissenyador alemany Gui Bonsiepe *“hauria d'abandonar la indústria financera -que produeix bombolles que esclaten-, a la Indústria real -que produeix productes que generen riquesa i qualitat de vida-”*.

Els dissenyadors André Ricard i Gui Bonsiepe, al costat del professor Alastair Fuad-Luke, van constatar, en la taula rodona de cloenda, la necessitat d'evolucionar de l'ego-disseny al co-disseny, en la línia impulsada per la FUNDIT des de l'any 2002. Es va destacar la força del triangle Disseny-Tecnologia-Ciència, així com la importància creixent del disseny multidisciplinari, i la necessitat d'objectivar el subjectiu per avançar en la gestió del disseny i en l'articulació d'una metodologia científica pròpia. Gui Bonsiepe va recalcar les paraules del Sr Bombardó en afirmar que el Disseny *“no és un valor afegit, és el valor essencial”*. *“És autònom”*, va afegir.

Fuad-Luke, com a expert en disseny sostenible i en co-disseny (disseny cooperatiu), va esmentar *“la necessitat d'equilibrar les nostres capacitats com a professionals amb la capacitat que tenim per treballar en equip”*. Esmençant també la necessitat de sortir del despatx per poder conèixer gent diferent, ja que només d'aquesta manera serem capaços d'entendre altres perspectives, altres punts de vista. Com a professionals hem de reflexionar sobre què podem aprendre dels altres. *“Dissenyar el laberint entre tots per poder sortir d'ell”* van ser les últimes paraules de la seva conclusió.

Durant l'acte de cloenda posterior a les conclusions desenvolupades pels tres ponents convidats, la Dra Esther Giménez-Salinas va afirmar que *“l'ESDi creu en el disseny responsable”* i va destacar la tradició innovadora del centre. *“El Disseny té una responsabilitat respecte a molts àmbits, i l'èxit d'aquest congrés corrobora que anem per bon camí”*.

D'altra banda, es va mostrar orgullosa que l'ESDi fos el centre pioner de tot l'Estat Espanyol en disposar de la titulació oficial de grau en disseny. Per la seva banda, l'alcalde Manuel Bustos, després de reconèixer la visió estratègica del gremi de fabricants en fundar l'ESDi fa 20 anys, va posar de manifest la potencialitat que representa per a la ciutat disposar del centre com una escola compromesa amb el futur, la competitivitat i el desenvolupament sostenible.

INDICIS
Fundació Sostenibilitat i Canvi Climàtic

Marquès de Cornellàs, 83-85 · 08202 Sabadell (Barcelona)

Tel. 661 972 845 Fax 93 726 33 69 · info@indicis.org · www.indicis.org

ESDi al dia

ESDi col·labora amb el Tinter.

Col·laboració entre l'empresa d'arts gràfiques el Tinter i els alumnes de l'assignatura d'Ecodisseny de l'ESDi, que imparteixen els professors Iván Merino i Jon Marín. El Tinter és la primera impremta catalana que va implantar els sistemes de gestió ambiental ISO 14001 i EMAS, a més de la norma UNE 150301 d'ecodisseny. Els alumnes han projectat les seves idees del que hauria de ser el nou regal promocional corporatiu i el nou estand per a fires de l'empresa, tot seguint criteris de sostenibilitat. Els responsables de el Tinter estan valorant els projectes dels alumnes i han afirmat trobar-se molt satisfets amb els resultats.

5 ex alumnes de l'ESDi seleccionats per publicar els seus treballs al SELECT I.

Els seleccionats van ser Antonio Ortega (Li Poe Maudit), Oriol Ocaña (DIY Robot), Anna Brugués (imatge gràfica per l'hotel Font de l'Oca), Jordi Ribera (Singular) i Astrid Alonso (Almor). El Select I és un anuari de referència en el sector del disseny gràfic, indispensable per estar al corrent de la creativitat que es fa a Espanya, any rere any.

Participació activa dels membres d'ESDi en el 1r Congrés Internacional de Disseny i Innovació de Catalunya.

Alguns dels professors i investigadors del centre van defensar les seves ponències tècniques sobre la recerca que estan duent a terme des dels seus departaments. A més, molts d'ells van actuar com a moderadors de les taules rodones i van col·laborar en les tasques de coordinació i gestió del Congrés desenvolupades de manera excel·lent pels seus companys de l'ESDi.

+ info
www.esdi.es

Notícies destacades

“La revolució és en mans del consumidor”

Daniel Goleman, psicòleg autor dels best seller: Intel·ligència emocional, Intel·ligència social e Intel·ligència ecològica.

EL PAÍS, 31-05-2009

En el seu llibre Intel·ligència ecològica, Goleman reflexiona sobre com el concepte “sostenibilitat mediambiental” comença a pronunciar-se entre els alts directius de les empreses espanyoles, i conclou que “les companyies que impulsen la consciència ecològica no ho fan per motius ètics, sinó econòmics”.

Què li ha portat a submergir-se en l'ecologia?

La sensibilitat per voler escoltar i comprendre els missatges que ens està enviant el planeta. Per molt que l'asfalem amb sistemes socials i econòmics, aquest ens viu continua oferint-nos el que necessitem per a sobreviure. Després de molts segles d'ignorar, manipular i violar el medi ambient, aquest sembla estar reclamant a les empreses i a la societat que el tinguem en compte cada cop que prenem decisions relacionades amb la producció i el consum.

Vostè afirma que “els canvis solen produir-se quan ja no queda altre remei”.

I en aquest cas, més que mai, ja que la nostra percepció no està dissenyada per a processar la destrucció del planeta. En general, continuem sense saber el veritable impacte ecològic dels productes que consumim. Degut a aquesta ignorància i la inconsciència de no voler aprendre, la majoria som víctimes i botxí de la gradual degradació del medi ambient. Aquí no hi ha culpables. Només responsables. La solució passa per desenvolupar la nostra intel·ligència ecològica.

En què consisteix?

La intel·ligència ecològica és la capacitat de viure tractant de danyar el menys possible la natura. Consisteix en comprendre les conseqüències que les nostres decisions tenen sobre el medi ambient. La paradoxa resideix en que quant més coherents siguem amb el benestar i la salut del planeta, més invertim en nosaltres.

A què es refereix?

Si ens fixem, el que la societat considera normal està molt lluny de ser natural. Per exemple, el nostre menjar no procedeix de l'hort, sinó del laboratori. Desenvolupar la nostra intel·ligència ecològica no és més que prendre decisions que ens permetin recuperar el contacte amb el que verdaderament som, el que millora la nostra salut física i emocional.

Es refereix al consum conscient?

Exacte. Si ningú no compra un determinat producte o servei, desapareix del mercat. El consum conscient parteix de la responsabilitat personal (compro el que necessito i no el que la publicitat m'ha fet desitjar) i de la consciència ecològica (m'informo de si el que compro respecta el medi ambient).

I que hi ha de les empreses que els produeixen i venen?

Quant més es desperti aquesta consciència en la societat, més ràpidament hauran de canviar i evolucionar per a adaptar-se i sobreviure econòmicament. La revolució està en mans dels consumidors. Les corporacions empresarials no es preocupen fins que aquests ho fan.

També diu que pel camí sorgirà la “transparència radical”.

És el pont que ens permetrà evolucionar cap al consum conscient. Quan la societat sàpiga quin impacte ecològic i quines conseqüències té cada producte que consumeix, començarà a poder consumir per valors, deixant enrere els impulsos. Així, la transparència radical ens permetrà advertir les conseqüències de les coses que fabriquem, venem, comprem i descartem, un coneixement que va molt més enllà de la zona de comoditat habitual en la que està apalancada la immensa majoria d'empreses.

Així que el futur pinta verd...

Sens dubte! La revelació ecològica ens obre un horitzó econòmic fins ara inèdit que consisteix en implantar una regulació que aportï transparència al mercat i ens permeti conèixer l'impacte ocult de les nostres compres. En un màxim de 20 anys, les empreses que apostin per la sostenibilitat es veuran recompensades, mentre que les que resisteixin al canvi tendiran a desaparèixer.

01/02/2010. INFOAMBIENTAL. El 46% de les empreses veu el canvi climàtic com una oportunitat per a generar noves possibilitats de negoci, segons el darrer Baròmetre d'Empreses elaborat per Deloitte, en el que han participat 250 empreses. Segons l'estudi, el 96% de les empreses pensa que el canvi climàtic els afecta directament. Un 50% considera que és un cost perquè s'han de combatre els riscos que genera.

04/02/2010. EUROPA PRESS. Juan Roig (Mercadona), Iberdrola i Inoxpa, premis 'Príncepe Felipe a la Excelència Empresarial 2009' en les seves modalitats de trajectòria empresarial individual, gran empresa i pime, respectivament.

16/03/2010. GENCAT. El projecte 'enrenou de roba', de la Cooperativa Roba Amiga, ha guanyat el Premi Europeu de la Prevenció de Residus, en la categoria d'associacions i ONG. La iniciativa, que es va dur a terme a Girona durant la Setmana Europea de la Prevenció de Residus, consistí en l'elaboració de nous estilismes a partir de 4 tones de roba de segona mà provinent de la recollida selectiva de residus. L'objectiu de l'activitat era demostrar com aprofitar i reutilitzar la roba que ja no utilitzem, donant-li nova vida i nous usos, i evitar així que es converteixi en residu.

26/03/2010. EUROPA PRESS. El Consell de Ministres aprova la Llei d'Economia Sostenible, que impulsa l'eficiència en la contractació pública i la col·laboració públic-privada, a més de promoure la Responsabilitat Social de les empreses. Segons el Govern, la llei -que inicia el seu tràmit parlamentari- neix amb el doble objectiu de millorar la posició de sortida de la crisi econòmica i reorientar l'activitat econòmica cap a sectors amb potencial de creixement a llarg termini.

Disseny sostenible

Plantes nòmades

Gilberto Esparza, artista mexicà, presenta les plantes nòmades, un robot biotecnològic que converteix aigua contaminada en energia.

Esparza reflexiona sobre la problemàtica que envolta l'aprovisionament d'energia a nivell global, i les conseqüències que comporta el fet de dependre d'un sistema basat pràcticament en una sola font d'energia -el petroli-, que subordina les economies més dèbils enfront un petit nucli de poder, amb conseqüències desastroses pel planeta en termes socials i ambientals.

"L'energia té un potencial infinit en la transformació de les formes de vida i les relacions polítiques i socials del món. No és anecdòtic, que l'argument central en el debat energètic global, estigui basat en el domini i la carrera tecnològica. Es tracta d'utilitzar formes alternatives d'energia. L'aire i l'aigua són les fonts energètiques del futur", afirma Esparza.

El projecte **plantes nòmades** representa una metàfora de la condició humana alienada i de l'impacte que genera la seva activitat a la naturalesa. Al mateix temps, busca generar reflexions crítiques sobre l'ambigüitat de la força que reté la tecnologia: com a eina de poder o pel seu potencial de transformar el món en altres móns millors.

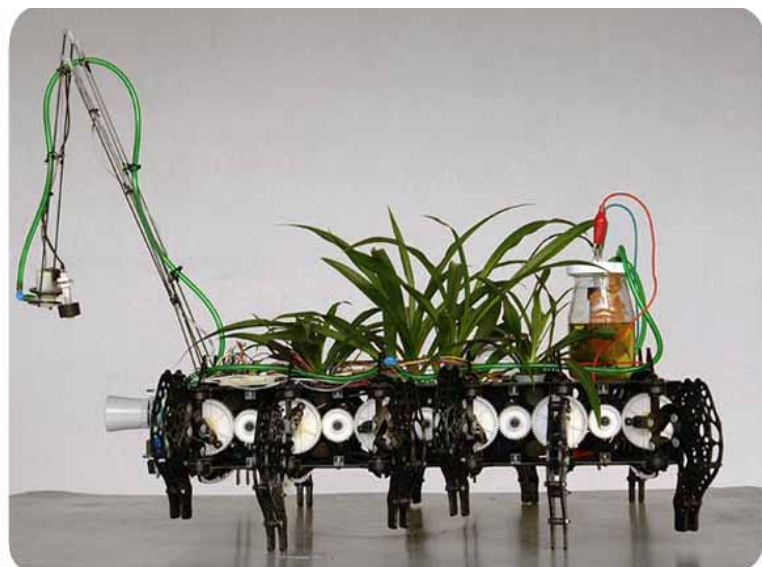
La planta nòmada en sí, és un ecosistema contingut en un robot biotecnològic conformat per plantes i microorganismes que viuen simbiòticament en el cos d'una màquina. Aquest organisme viu prop dels rius que estan sent contaminats per les aigües residuals urbanes, es desplaça per trobar aigua contaminada i la processa per poder transformar nutrients en energia.

Col·laborant amb científics de diversos camps, Esparza ha aconseguit un sistema energètic de cèl·les de combustió microbiana, on unes bactèries transformen aigua contaminada en energia. El robot utilitza aquesta energia per poder desplaçar-se i realitzar les seves activitats. Per altra banda, gràcies a una membrana d'intercanvi proteic, l'hidrogen generat entra en contacte amb l'oxigen i es converteix en aigua neta.

L'artefacte consta de 12 potes que permeten que el robot es desplaci per tot tipus de terrenys. Gràcies a uns sensors ultrasònics inspirats en el sistema d'orientació dels raptenats, pot identificar els obstacles i avançar sense problemes sobre qualsevol terreny.

Fins el 7 de juny, es pot veure el robot biotecnològic en el Laboral Centro de Arte de Gijón. El setembre es presentarà en el Centre Parraga de Murcia, on es podrà veure en acció.

Més informació a <http://plantasnomadas.blogspot.com/>

Propers esdeveniments

13-15/05/2010. **V Congrés Andalus Ambiental**. El tema central de discussió, treball i trobada entre institucions, professionals, empreses i ciutadania seran les energies renovables i l'eficiència energètica. La intenció és generar fòrums d'intercanvi d'idees i coneixements que contribueixin en avançar en la comprensió i en el treball per la sostenibilitat energètica. **SEVILLA**.

14-16/05/2010. **II Fira de vida saludable i desenvolupament sostenible**. La Fira és un esdeveniment multisectorial que reuneix a professionals i visitants que treballen amb l'objectiu de preservar el patrimoni natural i promoure la gestió sostenible dels recursos. **MÀLAGA**.

19-24/05/2010. **Trobada internacional de comunitats en transició**. La missió del International Transition Town Meeting és exposar la realitat dels problemes als que ens enfrontem (el peak oil, el canvi climàtic i la crisi econòmica) i les mesures i estratègies que poden transformar aquestes crisis en una oportunitat per millorar la qualitat de vida. **SIEBEN LINDEN (ALEMANYA)**.

Un llibre

L'ANY QUE EL MEU AVI VA VEURE PLOURE

Molina, Tomàs (2008)
Columna Edicions

Presenta amb claredat i contundència els problemes que més ens afecten amb relació al canvi climàtic i els reptes que caldrà afrontar com a conseqüència d'aquest. Tomàs Molina no sols parla del medi ambient i el canvi climàtic sinó també de la nostra societat en general i de tots els seus capil·lars: l'economia, la sociologia, la meteorologia i d'altres disciplines. Aquest llibre va més enllà de polèmiques de caire apocalíptic i se centra en les mesures necessàries per aturar els problemes relacionats amb el medi ambient més immediats.

Tomàs Molina, a més de popular meteoròleg i presentador de televisió català, és vicepresident de l'Associació Internacional de Meteoròlegs als Mitjans de Comunicació (International Association of Broadcast Meteorology - IABM) i president interí del Climate Broadcasters Network - Europe de la Comissió Europea sobre la Comunicació del Canvi Climàtic.